

er derved med til at give en øget forståelse af personen, men ikke særlig dybtgående (E. N.-H. er diskret om sin person), og der siges ikke meget, som bidrager til tidens historie. Der er dog noget om det indre organisatoriske arbejde i Det konservative Folkeparti. Til gengæld er det som hele bogen særdeles velskrevet; E. N.-H. er en stor stilist. Om de personer, han har truffet, fortæller han ikke meget. Der er, det gælder også hele bogen, en række positive og elskværdige karakteristikker; princippet synes at have været, at personer, E. N.-H. ikke kan lide, lades uomtalte. Dette gælder dog ikke ombudsmanden Hans Gammeltoft-Hansen og socialdemokraternes retspolitiske leder, Ole Espersen.

Om selve administrationen af flygtninge-sagen siges der meget, men ikke nyt i forhold til, hvad der har været fremme. Det er imidlertid nyttigt at have en sådan samlet fremstilling af E. N.-H.s syn på sagen, og han står ikke svagere. Derimod trænger han ikke ind til kernen, hvad enten han ikke kan eller vil. Set udefra er det nemlig åbenbart, at selve sagen omkring tamilerne, ikke kan have været det centrale. Det står fremdeles tilbage, om der var tale om et generelt politisk forsøg på at svække regeringen, også ved at skabe indre splittelse i den, eller om stærke personlige aversioner har spillet ind, eller om det var mediernes behov for at have en sag, der var det afgørende. Eller endelig om det var en blanding af alt dette – formentlig var dette tilfældet.

Vagn Dybdahl

Jørgen Elklit og Ole Tonsgaard (red.):
To folketingsvalg. Vælgerholdninger og vælgeradfærd i 1987 og 1988.
(Politica, 1989). 469 s.

Denne bog knytter an til en tidligere

bog om »Valg og vælgeradfærd«, der blev udgivet i 1984 af de samme redaktører. Tilsammen giver de to bøger en sammenhængende behandling af danske vælgerholdninger og vælgeradfærd i perioden fra begyndelsen af 1970'erne til folketingsvalget i 1988.

Bogen består af 15 kapitler samt 3 appendices, der redegør for metodiske problemer i forbindelse med vælgerundersøgelser.

1987- og 1988-valgene sættes ind i en bredere parlamentarisk sammenhæng af Palle Svensson og Nikolaj Petersen, der giver en nyttig oversigt over Schlüter-perioden i dansk politik med dens forskellige typer af nye flertalsdannelser. Dertil leverer Nikolaj Petersen en særlig analyse af det sikkerhedspolitiske valg-tema i 1988.

Det danske samfund har siden 1970 undergået store sociale forandringer. Klassestrukturen og de etablerede sociale netværk er blevet forandret. Den offentlige sektor er vokset, og der er sket en vækst og mobilisering af bl.a. de nye mellemlag. De lange linier i vælgeradfærdens klassemæssige forskydninger gives både af Ingemar Glans og Jørgen Goul Andersen, der er enige om klasseskiltets selvstændige betydning og i at fremdrage de væsentlige forskydninger i lønmodtagernes partivalg de sidste 20 år.

En gruppe artikler behandler en række af de sidste års nye politiske spørgsmål og dagsordener. Lise Togeby tager kvindespørgsmålet op og viser, at der er sket en stærk politisk mobilisering parallelt med voldsomme holdningsændringer omkring kvinders erhvervsarbejde og arbejdsdeling i hjemmet i de sidste 20 år. Konklusionen ligger i tråd med en anden artikel hun har skrevet sammen med Palle Svensson om græsrodsdeltagelsen, hvor det fremgår, at græsrodsdeltagelsen i 1980'erne i nogen grad har ændret karakter fra at være

redskab i en kollektiv mobilisering af de nye mellemlag til at være en supplerende mulighed for lokal politisk aktivitet. Det gælder dog ikke for kvinderne, hvor den politiske mobilisering er øget og udbredt til nye aldersgrupper. Ole Tonsgaard belyser flygtninge- og indvandrerspørgsmålet og miljøspørgsmålet. Her vises, at holdningen til flygtningespørgsmålet er en del af en mere generel autoritær/ikke-autoritær holdning, hvorimod sammenhængen til andre politiske holdninger er svag. Miljøspørgsmålet er blevet taget op af næsten alle politiske partier, hvorfor der ikke rigtig har været et politisk tomrum, som partiet De Grønne har kunnet udfylde. Overraskende er det, at omkring halvdelen af vælgerne ubetinget lader hensynet til miljøet gå forud for erhvervslivets interesser.

Valg er i meget høj grad også massemediebegivenheder. Jørgen Elklit behandler opinionsmålingers betydning og kommer nærmest frem til, at de har begrænset betydning for vælgerne, men antagelig større indvirkning på politikerne. Karen Siune skriver om mediernes dækning af valgkampene og bekræfter den gamle antagelse om, at medierne synes at forstærke allerede eksisterende mønstre. De basale træk i vælgerens politiske orientering fastlægges i de unge år. I en artikel om politiske generationer viser Ole Borre, at der er ved at ske noget nyt med de unge. Hidtil har de yngste årgange været meget »røde«. Nu synes SF-bølgen i de nye generationer at være på retur. Hvad der følger kan sikkert tydeligere ses i 1990-valget.

Denne bog er i sammenhæng med den forrige uomgængelig, hvis man vil orientere sig og have et overblik over nyere dansk politik. Hvad man kan saven er en bredere samfundsmæssig analyseramme: At vælgeradfærden og holdningsundersøgelserne blev koblet

sammen med andre former for analyser af de politiske partier, sociale bevægelser og klasse- og livsformsændringer i perioden.

Erik Christensen

Henrik Larsen: *Klassisk Regulering. Dansk monopolregulering 1978-1988*. (Odense Universitetsforlag, 1989). 215 s.

Den vestlige verdens centrale paradigme for privat produktion og distribution er fuldkommen konkurrence, der antages at afspejle en effektiv ressourceallokering. Opretholdelsen af fuldkommen konkurrence kræver statslig indgriben – regulering – på to områder, hvor den frie markedsøkonomi skaber problemer, den ikke selv kan løse, nemlig (miljømæssige) eksternaliteter og monopoler.

Med dette udgangspunkt undersøger Henrik Larsen dansk monopolreguleringens indhold, baggrund og effekter. Monopolreguleringen analyseres i et reguleringsteoretisk perspektiv, og bogen opfylder derfor to behov: Dels giver den en udmærket fremstilling af det konkrete reguleringsområde; dels gennemgår den en række teorier om statslig regulering af markedsøkonomien. Forfatteren yder hermed et vigtigt bidrag til at afhjælpe en mangel på dansk reguleringsteoretisk litteratur.

Bogen indeholder fire hovedafsnit. Det første, teoretiske afsnit indfører læseren i det reguleringsteoretiske begrebsapparat. Forskellige reguleringsformer, herunder *capture-regulering*, *entreprenør-regulering*, *degenereret regulering* og *klassisk regulering* gennemgås. Dansk monopolregulering betegnes som klassisk *almen-interesse regulering*; dvs. regulering, der er til fordel for såvel de regulerede som de ikke-regulerede parter. De tre øvrige afsnit